

Мій Шевченко

Збірка есе студентської молоді

Мелітополь, 2020

УДК 821.161.2.09
М58

М58 Мій Шевченко: збірка есе студентської молоді / Редкол.: Т.М. Шарова, А.В. Землянська та Л.П. Копейцева. Мелітополь, 2020. 56 с.

До збірки увійшли творчі роботи студентів закладів професійної та вищої освіти, учасників II конкурсу есе «Мій Шевченко», присвяченому творчості великого Кобзаря. В оригінальній формі автори робіт із Запорізької, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Сумської, Харківської областей представили особисте сприйняття постаті митця та його творчості в цілому. Збірка є одним із кроків до усвідомлення й осмислення сучасниками феномена українського Генія та сприяє формуванню громадянської культури студентської молоді.

Рекомендовано до друку кафедрою української і зарубіжної літератури Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
Протокол №12 від 04.03.2020 р.

УДК 821.161.2.09

© Колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

<i>Голомисова Анастасія. Шевченкове слово в чистому серці пересічного українця.....</i>	4
<i>Гончарова Ірина. Ми – раса Шевченка.....</i>	6
<i>Гордійчук Денис. Вплив Т. Шевченка на формування національно-політичної свідомості українців.....</i>	8
<i>Гуртовенко Тетяна. Живописний вимір постаті Тараса Шевченка.....</i>	10
<i>Деревянко Ярослава. Духовний світ Шевченка як дороговказ до єднання українців.....</i>	12
<i>Довгостинний Ярослав. Безмір філософської думки Шевченка....</i>	14
<i>Дуденко Ольга. Мій Шевченко.....</i>	16
<i>Касаджи Світлана. Мій Шевченко.....</i>	18
<i>Кириленко Інеса. Животворящий дух генія.....</i>	20
<i>Ковтуненко Олена. Тернистими стежками в безсмертя.....</i>	23
<i>Комишанченко Тимур. Три уроки від Шевченка.....</i>	26
<i>Кракова Анастасія. Шевченкова мудрість – соборній Україні.....</i>	27
<i>Костішак Інна. Мій Шевченко.....</i>	30
<i>Лобанова Владислава. Голос народу.....</i>	32
<i>Лубенець Ганна. Мій Шевченко.....</i>	34
<i>Макарова Єва. Художник української душі.....</i>	37
<i>Мельнікова Анжеліка. Мій Шевченко.....</i>	39
<i>Музика Єлизавета. Болить душа при згадці про Шевченка.....</i>	41
<i>Никоненко Владислав. Мій Шевченко.....</i>	42
<i>Огородник Назар. Великий Кобзар звучить у кожному з нас.....</i>	44
<i>Портян Альона. «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь!».....</i>	46
<i>Рішко Євген. Великий провокатор.....</i>	48
<i>Сириденко Оксана. Одна на двох доля.....</i>	50
<i>Скориця Дар'я. Вічний.....</i>	52
<i>Холодова Карина. Що я розповіла б Тарасові Григоровичу Шевченку про сучасну Україну.....</i>	54

*Голомисова Анастасія, студентка I курсу,
факультет спеціальної освіти,
Донбаський державний педагогічний
університет, м. Слов'янськ, Донецька обл.
Керівник: Сушко О.І. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури*

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО В ЧИСТОМУ СЕРЦІ ПЕРЕСІЧНОГО УКРАЇНЦЯ

Двома дорогими діамантами нагородив Господь Україну – чарівною народною піснею і поетом Шевченком, пророче слово якого сягає первісної чистоти духу роду нашого красного; поетом, у неперевершеній творчості якого буйним цвітом проривається найзаповітніша наша мрія про незалежну Україну, у якій пануватиме *«своя й правда, і сила, і воля»*.

Якось важко усвідомлюю те, що, будучи плідною зернинкою Божого задуму щодо моєї країни, Тарас Шевченко так і не зміг уникнути страждань і переслідувань долі. Проте йому вдалося залишитися *«нескореним, безкомпромісним, чесним перед своєю совістю»*. Йому вдалося пройти крізь терни до всенародної любові, бо в ньому *«ожила вбита тиранією українська нація, її діамантова мова...»*

Сьогодні з висоти двох сотень літ маємо вкотре замислитися над тим, хто для нас Тарас Григорович Шевченко: син мужика і нещадний таврувальник панів чи все ж таки національний геній, до величі якого практично неможливо дотягнутися?

Особисто для мене великий Кобзар є взірцем великої любові до всього того, чим маємо пишатися сьогодні, – до рідної мови, пісні, духовних цінностей. Я народилася й виросла на Донеччині, у чудовому краї, який так жорстоко понівечила війна, у тому числі й через те, що деякі мої земляки так і не збагнули сенсу базових постулатів поета-світоча. Тому дуже прикро, що серед моїх ровесників є ті, кому творчість Тараса видається нудною, нецікавою, якоюсь застарілою. Дехто докоряє Шевченкові, що він *«одноманітний»* як поет, що його творчість – це сльози-ридання людини, яка не може знайти собі втіхи в житті. На моє переконання, цей докір несправедливий і необдуманий, адже Тарасова

поезія – це не тільки відгомін життя і туги народу, а й ті життєві орієнтири, якими маємо послуговуватися в наш час. Ну хіба можна нехтувати його слухними порадами, що пройшли перевірку часом:

*Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь?*

А з якою потужною силою лунає нині на всю Україну заклик великого Кобзаря до єдності за збереження держави, подарованої нам Всевишнім:

*Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте.
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Прикро, що ми не в повному обсязі усвідомлюємо те, як людина, яка не мала змоги повноцінно розвиватися у своїй обдарованості, знаходила можливість творити шедеври навіть перебуваючи в казематі. Ми ж сьогодні маємо багато можливостей для участі в розвитку нашої держави, але чомусь не використовуємо їх сповна, усе якось нарікаючи на поганих політиків та на скрутне економічне становище.

Я майбутній учитель, а тому знаю напевне, що розуміння пророчих рядків Шевченкової поезії певною мірою залежить від педагога, який через власну зацікавленість і професійну творчість вестиме своїх підопічних тими мальовничими стежками рідного краю, що так натхненно змальовував геніальний класик. А ще намагатимуся прищеплювати діткам глибоку пошану до українського слова, у якому живе світло правди і свободи і яке вирізняє нас серед різних народів світу. Щоб не цурались, як заповідав «володар у царстві духа», «того слова, / Що мати співала, / Як малого повивала» («Все йде, все минає»).

Укотре переосмислюючи життя і творчість великого сина України, відчуваю біль його праведної душі, бо душа поета – то зболена душа нашого народу, який у великій любові до всіх народів світу прагне мати заслужене визнання й повагу на прекрасній планеті Земля.

Гончарова Ірина, студентка III курсу,
спеціальність «Облік і оподаткування»,
Вовчанський коледж Харківського національного
технічного університету сільського
господарства імені Петра Василенка,
м. Вовчанськ, Харківська обл.
Керівник: Бондарева Т.П. – кандидат філологічних наук,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Серед думок,
Як між рядків,
Десь воно є, хто його знає.
Хто би навчив
Та й розказав,
Як зберегти те, що ми маєм.
Святослав Вакарчук «Ночі і дні»

МИ – РАСА ШЕВЧЕНКА

Кожен українець ще змалечку знає про Шевченка майже все. Те, який складний був його шлях, як було важко йти вперед, коли всі поглядали з сумнівом у слід... Він – символ надії для кожного українця. І у кожного українця Шевченко – свій.

Всі пам'ятають минуле, мріють про майбутнє, та чи хтось замислюється про сьогодні? Чи замислюється хтось про те, що б сказав Шевченко зараз саме про кожного з нас?

Я не знаю, як це – народитися в неволі, в мене є все, що потрібно зараз підлітку в сучасному світі. Та здається, Тарас Григорович хотів, щоб кожен йшов своїм шляхом, бо митець, насамперед, учиться на своїх помилках. Звісно, ми не повинні забувати історію. Але, якщо хочеш змінити світ, потрібно починати з малого. Виховати в собі свого Шевченка! Виростити в душі свою квітку Едельвейс!

Несправедливість, агресія, війни, антисоціальні течії, лінь просто жити, байдужість до своєї країни – ось що відбувається в соціумі зараз. Часто зустрічаю посилення у ЗМІ (особливо у соціальних мережах) – «Не напружуйся – це важко». Справді, можна нічого не робити, нехай за тебе зробить все хтось інший. Але так не буде. Зізнаюся, іноді в мене також з'являються такі думки, а багато хто із друзів-студентів уже

«загрузли» в цьому. Вечірки, комп'ютерні ігри, алкоголь, шкідливі звички – найголовніше для молоді. Як кажуть, треба «бути в тренді». А потім погані оцінки, конфлікти в сім'ї, та, врешті-решт, деградація особистості. І тут я саркастично сама собі зауважую: ну хвала Богу, що був такий-собі Тарас Григорович і ціла низка інших, відомих і безіменних, які полягли, проливаючи кров сотнями років, щоб ми, «правнуки лукаві», могли скористатися своєю волею і свободою так бездумно!

Такий шлях не для мене. Щоранку, прокинувшись, ставлю собі цілі. Думаю, саме так робив Кобзар. І, як Шевченко, виховую в собі особистість, беру за приклад риси, притаманні великому генію. Роблю й інші конкретні кроки, проводячи заходи серед студентів, щоб вони розуміли відповідальність перед собою та країною. Цей шлях можна порівняти зі сходженням до храму крізь тисячу сходинок. Це важко, іноді хочеться махнути рукою і «не напружуватися», але яка ж радість нахлине потім, коли виріс над собою і трішки піднявся вгору. Це зерно росту посіяв в мені Тарас Григорович силою свого богоданого слова. Неначе його частка зростає в мені. Та, передаючи естафету, хочу посіяти в душах інших людей зерна квітки Едельвейс. Щоб кожен зміг довести передусім собі: Я – Шевченко.

*Гордійчук Денис, студент I курсу,
спеціальність «Технічне обслуговування:
ремонт та експлуатація тягового рухомого складу»
Державний вищий навчальний заклад «Харківський
коледж транспортних технологій», м. Харків
Керівник: Кобилко Н.А. – кандидат
філологічних наук, старший викладач
кафедри соціально-гуманітарних дисциплін*

ВПЛИВ Т. ШЕВЧЕНКА НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ

Тарас Григорович Шевченко – Великий Кобзар, який показав українському народу, що таке права та свобода. Пересічним українцям він відомий як поет і драматург, але митець ще був політичним і громадським діячем.

То який же Шевченко в моєму баченні? Про це можемо дізнатися з його творів, адже в них відображено внутрішній світ, стан душі поета, духовність і мораль. Великий Кобзар відіграв помітну роль у житті українців того часу, а суспільні думки та настрої були суголосні самому митцеві.

Шлях Тараса Григоровича до творчих висот в образній формі визначив Іван Франко: «Він був сином мужика і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком і вказав нові, свіжі й вільні шляхи професорам та книжним ученим». Творчість Кобзаря стала основою формування національно-політичної свідомості українців, охопивши різні сторони духовного життя.

Спробуємо це дослідити. На основі творчості Т.Г. Шевченка була сформована національно-політична свідомість українців. Згодом вона здобула вплив на різні сторони духовного життя української нації. Народ побачив можливість уявити себе людьми в суспільстві, а не робітничою масою Російської імперії без права голосу.

Як нам відомо, літературна спадщина Великого Кобзаря охоплює декілька періодів у його житті. Рання творчість – низка високохудожніх поетичних робіт, у яких зображується тогочасна дійсність.

Т.Г. Шевченко описує психологію людини орієнтовно до суспільства, де вже починають з'являтися натяки на скованість української душі. Із цього моменту починається перехід до періоду «Трьох літ». У ньому поновому звучать мотиви революційної боротьби. Митець починає розуміти своє історичне завдання та обов'язок перед Україною та українцями. Він формулює думки, що без революційної боротьби компромісу з Російською імперією не досягнеш. Саме в сатиричній поемі «Сон» він чітко показав свавілля та жорстокість російського самодержавства й закликав до його знищення.

За розповсюдження творів революційної тематики Т.Г. Шевченка відправили на заслання... Так починається новий період – період заслання. Поет уже був настільки пронизаний тематикою гніту, що під час свого поневолення хвилюється не за власну долю, а за долю України, змученої неволею Російської імперії. Митець продовжує змальовувати у своїх творах самодержавно-кріпосницький лад і його наслідки.

Уже після десятирічного заслання починається останній період його творчості – творчість останніх років життя. У ньому він уже мужньо й без страху змальовує агресію Російської імперії щодо українців. У своїх віршах починає прорікати неминучість майбутньої революційної розправи над гнобителями.

Інколи Т.Г. Шевченко постає переді мною як політична постать. Сьогодні різним владним силам вдається знаходити серед висловів митця такі, які свідчать про нібито близькість переконань поета саме до них.

На сьогодні кожен українець знає, хто такий Тарас Шевченко. Зараз усі шанують Кобзаря за все, що він зробив на шляху до незалежності України, бо без нього не було б незалежних нас! Для мене ж він – передусім людина, на яку хочеться бути схожим, наслідувати й мати частинку її серця у своєму...

Гуртовенко Тетяна, студентка II курсу,
філологічний факультет,
спеціальність «Філологія. Українська мова та література»,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Мажара Н.С. – асистент кафедри
української і зарубіжної літератури

ЖИВОПИСНИЙ ВИМІР ПОСТАТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Про Тараса Григоровича Шевченка в наш час складно говорити не банально, адже чимало вже сказано й ще більше написано. Ще за шкільних часів, переходячи з класу в клас, ми знайомилися з його творчістю, і, насамперед, це був письменницький здобуток. Мабуть, не знайдеться українця, який би не знав «Мені тринадцятий минало», «Садок вишневий коло хати», «Заповіт», або ж не співчував долі Катерини, звабленої москалем.

Ми звикли чути, що Т. Шевченко – геній українського народу, пророк національного відродження та борець за волю, а його твори – скарбниця народної мудрості та душі. Все це ніби створює своєрідний культ Шевченка-поета. Однак, як на мене, сучасне тлумачення постаті митця лише як письменника є досить стереотипним. Адже поза увагою залишаються його здобутки як надзвичайно талановитого художника, академіка гравюри. Літературні твори посідають перше місце в якості об'єктів вивчення, а ось живописні – друге, якщо не третє.

Безумовно я захоплюють письменницьким талантом Кобзаря, його твори надихають, змушують замислитися й осягнути минуле нашого народу, усвідомити важливість єдності та свободи. Проте вважаю, що ми повинні враховувати здобутки Шевченка як майстра пензля. Більш того, саме з малярства розпочиналося його творче життя.

Уперше увагу на Шевченка-художника я звернула, вже навчаючись в університеті. Це була дисципліна «Історія української літератури». Ми досліджували поему «Катерина», і я побачила однойменну картину. Саме тоді я відкрила для себе новий вимір постаті митця – живописний. Згодом, пишучи курсову роботу, я прочитала кінороман К. Тура-Коновалова, Д. Замрія та О. Лісовикової «Художник», який не лише

змінив моє ставлення до творчого обдарування Тараса Григоровича, а й утвердив остаточне захоплення його малярською спадщиною.

На одному подиху я прочитала цей кінороман. Разом із авторами я мандрувала разом із молодим амбіційним юнаком, який наполегливо йшов до своєї мети. Я дізналася про те, що талант Шевченка ще в дитинстві помітив навіть пан Енгельгардт. Прагнучи мати власного придворного художника, під час перебування у Петербурзі він віддав свого кріпака навчатися у відомого художника Ширяєва. Митець постає у творі скромним, розумним хлопцем, який понад усе мріє про волю, швидко вчиться. Згодом незвичайний талант юнака допомагає йому вступити до Академії мистецтв, про що Тарас раніше навіть мріяти не міг.

Однак я розумію, що як і в будь-якому художньому творі, у цьому кіноромані, навіть незважаючи на реалістичне змалювання історії життя та образу Шевченка, все ж наявна авторська вигадка, домисел.

Книга настільки мене зацікавила, що стала поштовхом до самостійного дослідження живописної спадщини митця. Мені захотілося познайомитися з тими шедеврами, за які він був удостоєний звання академіка гравюри. У нагоді стала мережа Інтернет.

Знайшовши його картини та етюди, почала із захопленням їх розглядати. Я помітила, що пензлю митця належить велика кількість портретів, картин на історичні теми. Проте неабияк мене вразили пейзажі. Я не могла відвести очей від Шевченкового альбому «Живописна Україна». Якщо ви витратите час, щоб переглянути їх, то точно не пожалкуєте.

Я вважаю, що малярська спадщина Тараса Шевченка безумовно заслуговує на увагу. Вона має рівноцінно розглядатися поряд із літературною. І в школах, і в університетах необхідно наголошувати на різнобічному таланті Великого Кобзаря, що надає нам підстави стверджувати: геніальна людина – геніальною є в усьому!

*Дерев'янка Ярослава, студентка I курсу,
філологічний факультет,
Донбаський державний педагогічний
університет, м. Слов'янськ, Донецька обл.
Керівник: Сушко О.І. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури*

ДУХОВНИЙ СВІТ ШЕВЧЕНКА ЯК ДОРОГОВКАЗ ДО ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ

Тарас Григорович Шевченко – вірний син України, геній українського поетичного слова, багатогранна особистість і разом із тим звичайна людина, яка любила, страждала, співчувала, сподівалася і вірила. Вірила в добро, у силу духу українського народу, у поразку зла. А ще Шевченко вірив у присутність Всевишнього в становленні й формуванні української нації. Власне тому для мене кожне слово Тараса Григоровича – джерело натхнення, підвалина мого світосприйняття, духовна основа життя, що допомагає відділяти зерно від половини.

Поезії Шевченка ввійшли в мій життєвий простір ще тоді, коли я ходила в дитячий садок. Із щемливою теплотою пригадую ті чудові ранки, приурочені до Дня народження нашого світоча, коли ми, дітлахи, у святкових вишиванках декламували «Садок вишневий коло хати», «Мені тринадцятий минало», «І золотої, й дорогої...». Ще тоді я відчула ту непідкупну любов автора й до сільської хати, і до задушевної української пісні, і до української родини. Згодом, уже будучи школяркою, я зрозуміла, що моє захоплення «Кобзарем» викликане тими духовними постулатами, які черпають свої витoki ще зі Святого Письма і які є такими близькими для моїх внутрішніх переконань.

У творах Тараса Григоровича вбачаю глибину душі українського народу, зокрема, його шанобливе ставлення до материнства. Особливо мені імпонує, що матір талановитий майстер слова змальовує в трьох іпостасях: жінка з малим дитятком на руках, мати Україна, Богородиця. Тому я разом із Шевченком вірю в те, що нарешті настане той довгоочікуваний час, коли наша Україна очиститься від усякої скверни:

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,*

*А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі...*

У віршах нашого славного земляка мають свій вияв такі духовні поняття, як: рай, благословення, свята неділя, сила материнської молитви, боязнь гріха, любов до людей, до України. Це ті базові цінності, що допомагають українцям не здаватися, не впадати у відчай у найскрутніші часи боротьби за волю та право бути самостійним народом у цьому прекрасному світі.

Духовною рисою життя простого українця є сміливість і готовність оберігати свою рідну землю. І підтвердженням цього є Шевченкова Україна героїв-козаків, які мають навіть свого українського Бога, якому приносять щирі молитви:

*О милий Боже України!
Не дай пропасти на чужині,
В неволі вольним козакам!
І сором тут, і сором там –
Вставать з чужої домовини,
На суд Твій праведний прийти,
В залізах руки принести,
І перед всіми у кайданах
Стать козакові...*

Однією із шанованих українським народом чеснот є вдячність, адже подяка вимагає від людини розуміння й відчуження цінності отриманого. Прикладом вдячної людини є Тарас Шевченко, адже його вірші-присвяти якоюсь особливою струною торкаються моєї душі, бо серед людей, які допомагали поету в різних життєвих ситуаціях і які були йому близькими за духом, є Василь Жуковський, Микола Маркевич, Василь Григорович. І, звичайно, Оксана Коваленко, ніжна подруга дитячих літ, яка у молитвах своїх просила доброї долі Тарасу.

Духовний потенціал Шевченкової поезії важко переоцінити, бо ті цінності, що сповідує наш улюблений поет, є міцним підґрунтям для об'єднання всіх українців навколо великої справи – творення новітньої України.

*Довгоспинний Ярослав, студент IV курсу,
факультет спеціальної освіти,
Донбаський державний педагогічний
університет, м. Слов'янськ, Донецька обл.
Керівник: Сушко О.І. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури*

БЕЗМІР ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ ШЕВЧЕНКА

На великій мапі світу кожен народ детально й кропітливо малює свій національний портрет, сфокусований на видатних постатях, які власним життєвим прикладом указують той шлях, що веде до побудови окремої держави. Для нас найвидатнішою постаттю, яка потужно презентує світовій спільноті Україну як інституцію єднання всіх співвітчизників навколо Закону й найвищих духовно-моральних цінностей у своєму одвічному стремлінні до волі, є Тарас Григорович Шевченко.

«Досить було однієї людини, щоб уявити цілу націю», – ці слова Остапа Вишні якнайкраще дають зрозуміти всьому світу, хто для нас, українців, геніальний Кобзар, адже сила його слова, духовний потенціал його думки розкинулись над вселенськими просторами, подолавши всілякі часові виміри.

Чомусь так склалося, що ми переважно осмислюємо багатство художнього спадку поета-світоча, читаємо, перечитуємо його вірші, поеми, але трохи скромніше вчитуємося в його «Щоденник», вивчаємо його твори, написані російською мовою. І вже зовсім скромно підходимо до усвідомлення смислів філософської думки Шевченка, сповненої широких світоглядних орієнтирів, що не поступаються перед мудрістю Шеллінга чи Шопенгауера.

Особисто для мене, Тарасова філософська думка – це вершина витвору людського розуму, спроможна викристалізовувати найтонші струни внутрішнього наповнення нашої національної вдачі, що бринять багатогранністю щирої української душі, незламністю українського духу, упертим небажанням коритися злу і насиллю і разом із тим великим стремлінням «вивітрити з людської пам'яті усю моральну гидоту».

Мабуть, ніхто зі світових мислителів не піднімав на такий високий щабель гідності простої людини так, як це зробив наш Шевченко: «Так

*от, бач, живу, учусь, нікому не кланяюсь, окрім Бога. Велике щастя
бути вольним чоловіком: робиш, що хочеш, ніхто тебе не спинить».*
Власне, тому у філософському світорозумінні Тараса Шевченка
найпоширенішими мені видаються такі базові поняття, як віра, надія,
любов.

Шевченкова віра – це його впевненість у великому майбутньому
нашої держави, де кожен із нас нарешті зрозуміє, що вона в нас
неповторна, що *«нема на світі України, немає другого Дніпра»*. А ще
віра як релігійний чинник українства, як дух правди Христової:

*Уже покликали до паю,
А я собі у бур'яні молюся Богу...
І не знаю, чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось...*

Філософська думка Тараса Григоровича не можлива без надії на
довірливу тиху розмову з однодумцями. Цілющим джерелом для неї є
оспівування свободи як запоруки добробуту й щастя. Тому мислитель
так ніжно називає свободу волецькою:

*Мені здається, що ніколи
Воно на бачитиме волі,
Святої волецьки.*

З новою силою філософія свободи зазвучала під час Революції
гідності вустами Сергія Нігояна, якого народ наш зарахував до Небесної
Сотні. Тої Сотні нескорених, які найбільшою цінністю життя обрали
Україну, навіки залишившись на Майдані Незалежності, щоб для нас
якнайшвидше настала весна свободи. І Шевченкова весна любові між
нами. Без поділу на «западенців» і «ватників». Митець мріяв про те, щоб
ми великою українською громадою з усією відповідальністю перед
прийдешніми поколіннями прийняли нарешті мудру настанову
великого Кобзаря:

*Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословіть дітей своїх
Твердими руками*

*І діточок поцілуйте
Вольними устами.
І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України...*

***Дуденко Ольга, студентка I курсу,
спеціальність «Журналістика»,
Інститут журналістики Київського національного
університету ім. Тараса Шевченка, м. Київ
Керівник: Зелік О.А. – старший викладач
кафедри журналістики
Полтавського національного
університету імені В.Г. Короленка***

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Дуже складно осмислити «свого Шевченка». Майже те ж саме, що намагатися охопити неохопне.

Уявляючи Шевченка, бачу насамперед тонкі кремові пальці з легким пилом від чорної вуглинка на кісточках. Хлоп'яча рука з усією мистецькою вправністю виводила на стіні образи з українських казок, котрі всотувалися з маминих вуст щедрою та по-дитячому відкритою душею холодними кирилівськими вечорами: грайлива курка з пихатим півнем; дід та баба, що сидять під хатою та бережно складають яйця до охайно виплетеної корзини; пес, який виліз із буди й, поклавши стомлену морду на лапи, вдихає нічне повітря. Двері старої хатини відчинилися, і товстий світлий струмінь кольору стиглої мандарини оперезав стіну з Тарасовими малюнками: стоячи на порозі, батько усміхався, уважно вдивляючись у дитячі творіння.

Коли я чую «Тарас Шевченко», передусім я бачу цього хлопчика з широко розплющеними очима й вуглинкою поміж пальців. Можливо,

тому, що в Шевченка-художника було більше радості й щасливого передчуття, аніж у Шевченка-поета. Літні вечори петербурзького саду додали впевненості у власному таланті, а майстерня Брюллова стала оселею гартування душевних вогнів. Бог обдарував парубка талантом, котрий поступово переросте в любов, яка розсвіватиметься так потужно, що її ніколи не можливо буде досягнути до кінця.

Тарас Шевченко – це поєднання парадоксальних протилежностей, що трапляються раз на мільйон. І саме в цьому, мені здається, його унікальність та моральна міць. Страждати, але все одно любити. Пройти каземат, але очікувати добра від світу. Переживати тортури, але наполегливо ховати написане за халяви чобіт.

Це важко – вміщати в собі багатогранність Усесвіту. Постійно творити, віддавати це світові й ніколи не вигорати. Через власні картини, поезії, повісті Тарас Шевченко транслює любов світові, нічого не прохаючи навзаєм.

Ми звикли сприймати Шевченка як щось статичне, і я не говорю зараз про канонізацію чи ідеалізацію. Ми часто обмежуємося енциклопедичними рядками: «український письменник, художник, громадський та політичний діяч», оперуємо якимись абстрактними категоріями, часто уявляємо поета як сироту-страждальця-в'язня. Але забуваємо, що він ще й денді, актор, особистість з хорошим почуттям гумору, учень Брюллова, котрий не малював конкурсних картин на задану тематику, і людина, яка ввірвалася до квартири Сошенка з криком «Свобода!» після викупу з кріпацтва.

Тож мій Шевченко скидає плаща у власній майстерні, бо не витримує шалу емоцій, що нуртує в голові.

Мій Шевченко – той самий хлопець-хуліган, що п'ятака «вкрав маленьким у дяка», і зберіг внутрішнього бунтаря до останньої сорок сьомої ноти ноктюрну свого життя.

Моїм Шевченком пишається весь світ.

**Касаджи Світлана, студентка II курсу,
філологічний факультет,
спеціальність «Середня освіта
(Українська мова і література)»,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Мажара Н.С. – асистент кафедри
української і зарубіжної літератури**

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Різнобічне обдарування, самоосвіта, прагнення до самоствердження та активна боротьба за національне усвідомлення – усе це про Тараса Шевченка. Про генія, котрий постає в контексті української історії та культури як політичний і громадський діяч, художник, етнограф, письменник, у кожному рядку творів якого міститься неосяжне коло подій, настроїв і переживань.

Звісно, сьогодні немає жодного українця, який би не знав про Великого Кобзаря. На честь цього митця проводяться свята, конкурси, вручаються літературні премії, називаються вулиці й навіть населені пункти, зводяться пам'ятники. Проте, як на мене, цього недостатньо. Підставою для такого твердження є наступні факти.

Так, заходи із вшанування пам'яті Кобзаря потрібні, проте вони не просто стали традиційними, а й узагалі втратили свою цінність. Ще навчаючись у загальноосвітній школі, я часто чула від однокласників: «Березень. Знову змусять вчити вірші Шевченка, класти квіти до пам'ятника й розповідатимуть про його страдницьку долю кріпака та солдата, про внесок у національне відродження...». І вже тоді я з цим не погоджувалася, бо, прочитавши біографію і твори митця, щиро захопилася його постаттю. Недоліком відзначення Шевченківських днів як у нашій школі, та і в інших, була традиційність проведення заходів. Я не розуміла, чому з його життєпису і творчої спадщини обирається одне й те саме, оскільки на уроках української літератури моя вчителька розповідала дуже багато цікавих фактів.

Я була свідком того, як люди байдуже проходять повз пам'ятник Кобзареві й лише раз побачила, як літня подружня пара на мить

зупинилася та обговорювала щось. Квіти біля постаменту з'являються лише раз на рік, у березні...

Подруга моєї сестри живе в іншому місті, на вулиці, що носить ім'я Тараса Шевченка. Коли я про це дізналася – була в захваті, а вона відповіла: «Ну то й що, яка різниця. Вулиця залишається все одно вулицею».

З огляду на це, я прийшла до висновку, що вшанування постаті митця обов'язково має бути, але орієнтуючись на запити сьогодення. Насамперед, він має бути в серці кожного українця – його Шевченком, бо він не прагнув того, щоб зводилися монументи, називалися населені пункти його ім'ям. У загальновідомому ліричному вірші Кобзар закликав: *«І мене в сім'ї великій, / В сім'ї вольній, новій, / Не забудьте пом'янути / Незлим тихим словом»*. На мою думку, ці рядки примушують нас замислитися над тим, що усі ми маємо особисто прийти до розуміння того, ким він є для нас і нашого народу.

Мій Шевченко – це письменник, творчість якого пронизана болем, розпачем і випробуваннями, коханням і талантом, а гостра сила його слова здатна на неможливе та не залишає нікого байдужим. Він продемонстрував нам всю силу та велич українського слова.

Мій Шевченко – чоловік, що тонко відчуває жіночу душу. Завжди, коли згадую про нього, перед моїми очима постають два образи, позначені тяжкою долею, – дві матері-одиначки – героїні творів «Катерина» і «Наймичка». Ці поеми я прочитала ще за шкільних років, а в університеті утвердилася в своїй любові до них і невимовних емоціях, які дарує текст зазначених творів. Уважаю, що жоден інший твір не може зрівнятися у могутності посилив. Дві жінки, два протилежних вибори долі, вирішення складної ситуації, спричиненої сліпим коханням. Вони сильні. Кожна обирає свій шлях.

Мій Шевченко – це людина, на яку можна і треба рівнятися. Він є прикладом сильної духом і непохитної людини, яка, незважаючи на випробування долі, не зрадила своєї мрії та прямувала до неї маленькими, але впевненими кроками. Він доводить, що головне в житті – займатися справою, яка полонила твоє серце. Філологія полонила моє серце, тому надихаюсь Кобзаревим словом і маю намір усе своє життя присвятити їй.

Мій Шевченко – патріот. Він до глибини душі переймався проблемами свого народу, його шляхом до визволення й незалежності й оспівував усіма барвами цю любов. Він пишався тим, що українець! І кожним своїм твором хотів віддячити за це, і не чекав нічого навзаєм.

Мій Шевченко – це всемогутня слава нашого народу, яка відома вже давно за межами України.

Ось таким є мій Шевченко – світоч мого народу!

**Кириленко Інеса, студентка III курсу,
спеціальність «Середня освіта
(Англійська, німецька мови)»,
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка, м. Суми
Керівник: Кириленко Н.І. – кандидат
філологічних наук, доцент кафедри
української мови та літератури,
заступник декана з НВР**

ЖИВОТВОРЯЩИЙ ДУХ ГЕНІЯ

Геній – це здатність віднайти власну долю

І. Кант

Духовний простір генія завжди драматичний, дух же животворящий і належить вічності. А вічність – поняття не означене. Зникають вожді і народи, спопеляються книги і цілі міста, а пам'ять вічна. У вічність переходить лише суттєве, значиме, достойне, а сьогодення завтра вже стає історією. Книга історії, як відомо, твориться щоденно, щохвилино. А історія окремої особистості часто вплетена в загальнолюдську, планетарну. Минають часи, змінюється мода, змінюються пріоритети, стираються імена... Є ж генії, які народжуються раз на століття чи тисячоліття, і їх імена вписані золотими літерами на скрижалі історії. Належить вічності ім'я поета й громадянина, пророка, справжнього сина України, генія-гуманіста – Тараса Шевченка. Його

природна геніальність, утілена в слові, несе живу енергетику через віки й проектується на сьогодні.

І життям, і творчістю він утілював кращі риси українця: романтичного, закоханого в природу й Україну, людей та історію, свободолюбного і нескореного.

Син черкаської землі із сирітською біографією. Саме автобіографічні мотиви стануть основою щирої поезії про дітей («Ми вкупочці колись росли», «Мені тринадцятий минало!», «І золотої, й дорогої...»). Та терниста моринська дорога з «бур'янів» вивела його в широкий світ. Бо ж народився для великого!

Здається дивним: будучи сиротою, не зазнавши любові матері, не маючи власної сім'ї, а з такою любов'ю писати про жінку, культивувати образ матері («Нічого кращого немає, як тая мати молодая...», «І буде син, і буде мати...»), оспівувати родинну ідилію («Садок вишневий коло хати»), оте одвічне коло поколінь – матері і дочки. У час утрати родинних цінностей нам треба зупинитися і вчитатися в такі сонячні оптимістичні вірші.

Доля Шевченка, як і кожного борця за волю, в умовах імперського тиску була запрограмованою. Та, перенісши фізичні тортури, фізичний Кос-Арал, він не зламався духовно. «*Карався, мучився, але не каюся...*».

Захоплений славною історією прадідів великих, романтик і реаліст, усе життя боровся проти покріпачення, рабства фізичного й духовного, виношував ідею єдності українців, закликав «*громадою обух сталити*», вірив у відродження, добро «*Вкраїни милої*».

А головне: поет не зненавидів світ, людей, не став байдужим, вірив у людину («І будуть люде на землі...»). Не маючи змоги проживати на рідній землі, мріяв про звичайне, традиційно-українське («...*поставлю хату і кімнату, садок вишневий насаджу...*»). А з якою любов'ю Шевченко змальовував у віршах і художніх картинах природу рідного краю, «мальовничої України» («Зоре моя вечірняя», «За сонцем хмаронька пливе»).

Сьогодні, як ніколи, громадянська творчість Тараса Шевченка актуалізувалася. Бо, як не прикро, а саме через 200 років від дня його народження в Україну прийшла війна, і наразі держава переживає трагічні події, руйнацію, утрачає молодих синів і дочок. Ще два століття

назад пророк питав: «За що, мамо, гинеш?» І ніби застерігав: «Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями...». Його твори піднімали бойовий дух і на Майдані. Перед очима нескорений Сергій Нігоян із Шевченковим закликком «Борітеся – поборете!»

Для нас, студентів, актуальним є «Послання...» Тараса: «І чужому навчайтесь, / Й свого не цурайтесь!». Бо ж ми вчимо іноземну мову, чужі традиції, а своє, рідне, передане від прадідів, забуваємо, цураємося свого роду і народу, утікаємо з рідної землі, мотивуючи тим, що вона нам нічого не дає. А треба задуматися: що ми можемо дати державі?

Сьогодні, на жаль, утрачається історична пам'ять, зникають народні традиції, нівелюються моральні християнські цінності, засмічується рідна мова, яка стала справжньою зброєю для русофобів, політиканів. А слово мужнього великого Українця, поставлене «на сторожі» біля людей, буде жити, оберігати, бо величне, сказане з любов'ю й вірою: «Я на сторожі коло них поставлю слово!»

Саме кордоцентризм є домінантою творчості великого українського генія і основою для нашого поступу. А що таке геній? Геній – це дух! А дух не має кордонів: ні в просторі, ні в часі. Тож йому жити вічно! А нам – підтримувати цей дух: у собі, у державі, у світі.

**Ковтуненко Олена, студентка III курсу,
спеціальність «Середня освіта
(Українська мова і література)»
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка, м. Суми
Керівник: Кириленко Н.І. – кандидат
філологічних наук, доцент кафедри
української мови та літератури,
заступник декана з НВР**

ТЕРНИСТИМИ СТЕЖКАМИ В БЕЗСМЕРТЯ

*Гаряче й глибоке Тарасове серце,
Й широке, немов сине море, –
То тихе й лагідне, як раннє озерце,
То грізнобурливе й суворе!*

І. Огієнко

Кожна епоха славиться подіями та іменами. Є безліч історій, пов'язаних із ними: великих і малих, правдивих і вигаданих, щасливих і болісних... Але є ті, які назавжди закарбовуються в наших душах і серцях. Серед них – історія Тараса Григоровича Шевченка – нашого Кобзаря, геніального сина України.

Та генію завжди вготовані терни. У далекому 1814 році, коли ще річки були скуті кригою, а весняні промінчики сонця вже потроху зігрівали землю, у невеличкому селі Моринцях, у білявій хатині, народився маленький хлопчик Тарас. Ще тоді він не знав, яка важка, але водночас, сповнена злетів і натхнень доля, чекала на нього.

Малюк був звичайною щасливою дитиною. Грав у піжмурки з ровесниками, бігав за метеликами, читав книжки, милувався красою природи, був допитливим, любив малювати й дивитися на зоряне небо. Він вважав себе частинкою Всесвіту й думав, що ніколи не буде самотнім і сумним.

Та життя вирішило інакше. Коли Тарасові було 9 років, померла його мати, а через 3 роки з життя пішов і батько. Ось тоді й зустрівся хлопчик віч-на-віч із тяжкою долею: почав наймитувати, служити.

Доросле Шевченкове життя теж не було занадто радісним. Він зазнав арештів, заслання й поневірянь. Ці випробування залишили

неабиякий слід у його пам'яті й характері: щось було втрачено, а щось – досягнуто. Та негаразди не зломали найголовнішого – людинолюбства, безмежної любові до України й віри в її краще майбутнє.

Творчість Шевченка багатогранна. Він малював, писав чудові вірші, драму, прозу. Як пише Ліна Костенко: «Поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі». Вірші Тараса торкаються найпотаємніших куточків людської душі. Тут є й біль за Україну, і віра в її відновлення:

*Смійся, лютий враже!
Та не дуже, бо все гине –
Слава не поляже...*

Бачимо цінність родинних стосунків, зокрема, повагу до образу жінки-матері:

*Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.*

Тут і безмежна любов до світу, усього, що оточує:

*Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм проросло.*

Це автобіографічні мотиви, в яких простежується любов до дитини («Мені тринадцятий минало», «Думка»); це щасливе почуття кохання. У поетичній спадщині Тараса Шевченка вирує життя, синкретизується минуле й сьогодення.

За останні роки наша країна пережила багато трагічних подій. Десь діти не дочекалися батька, мати – сина, дружина – чоловіка. Багато українських дочок та синів боролися і борються за Україну, та на жаль, багато хто з них спостерігають за нами вже з-під небесного раю й моляться за спасіння держави. Тож саме зараз ми повинні звернутися до слів Кобзаря. Відчути їх силу так, як ніколи раніше.

Любов до Батьківщини проходить центральною темою багатьох його поезій. Цей велет України закликав боротися за її незалежність, за її волю і піднесення («*Борітеся – поборете! / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава. / І воля святая!*»).

Усім серцем Кобзар відчував, як усе-таки тяжко його неньці-Україні, усією душею переживав за неї й благав людство отямитися. Просив не покидати рідний край і шукати щастя на своїй землі. Він став тим пророком, до якого варто прислухатися всьому світу.

Не оминув Шевченко у творчості й духовні людські цінності. Завжди закликав любити свого ближнього, допомагати й співчувати один одному, бути добрими й щирими, не забувати, ким ми є й для чого прийшли в цей світ.

Тарас Шевченко для мене є гордістю і взірцем для наслідування. Моя родина шанує творчість улюбленого поета. Пам'ятаю, як змалечку матуся розповідала мені Кобзареві вірші. Можливо, тоді я ще нічого не розуміла...

Але пізніше, вивчаючи його творчість, я усвідомила прості істини, зрозуміла, ким я є й що можу зробити для України, і для тих, хто поруч. Тарас Шевченко є тією яскравою зіркою, яка осяває шлях українського народу. Минають роки, століття, а пророчі слова Тараса Шевченка живуть і оберігають:

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!...*

Взагалі, життя Шевченка – це боротьба і випробування долі. Саме вона колись повела маленького хлопчика тернистими стежками в незвідані далі, а привела в безсмертя.

Його ім'я назавжди закарбоване у світовій скарбниці літератури. Але саме в наших руках подальший розвиток цієї скарбниці. Час задуматися...

**Комишанченко Тимур, студент II курсу,
спеціальність «Агроінженерія»,
Вовчанський коледж Харківського національного
технічного університету сільського
господарства імені Петра Василенка,
м. Вовчанськ, Харківська обл.
Керівник: Бондарева Т.П. – кандидат філологічних наук,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист**

ТРИ УРОКИ ВІД ШЕВЧЕНКА

«Був він собі середнього зросту – такий мужественний, здоровий чоловік», – саме так описувала Шевченка Ликерія Яковлева (Полусмак), з якою поет мав намір побратися 1860 року.

І справді, мужественний... Чоловік, сила духу якого міцніша за алмаз, висота думки якого вища за політ яструба, людина, геній якого лунає через глибину століть. Напевно, важко знайти українця, який не знає Тараса. Його ім'я відоме не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Людина, котра є прикладом для цілої нації. Як сказав великому поету сам батько: «Синові Тарасові із мого хазяйства нічого не треба...». Напевно, це був перший життєвий урок, який довелося вивчити малому Тарасові, а потім і його послідовникам та поціновувачам творчості: покладайся на свої сили. **Нічого не робиться з нами. Все робиться нами.** І він-таки досяг висот лише потужністю свого таланту.

Що сформувало його мужність і «мужественність»? Нелегка доля? Щоденна тяжка праця? Людина постає не одноденно, це «продукт» тривалого зростання і навчання. Численні заслання не зломали духу великого поета, а навпаки, зробили сильнішим, ніби загартували. Це був, напевно, наступний урок: **все, що було колись проти нас, все одно стане нам на користь.** І навіть за таку долю Кобзар був вдячний Богові. Як писав сам Шевченко у відомому вірші «Доля»:

*Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли, – у нас нема
Зерна неправди за собою...
Ходімо ж, доленько моя,
Мій друже вбогий, нелукавий!*

*Ходімо даліше: даліше слава,
А слава – заповідь моя.*

Всі ми знаємо, що Тарас Григорович помирив одиноким, не залишивши на світі своїх власних дітей. Чи то доля взяла таку страшну плату за славу, яка чекала на Кобзаря по смерті, чи таким був свідомий вибір самого поета... попри наявність коханих жінок в житті Шевченка любовної лірики майже немає. І тут можна порівняти із творчістю Івана Франка. Невже в житті Тараса Григоровича не набралось би бодай декілька любовних віршів, щоб сформувавши щось на зразок «Зів'ялого листя»?.. Чи це тому, що єдина любов – (і це буквально, без пафосу) Україна? Відтак, можу назвати третій урок: **за все доведеться платити**. Генії помирають одинокими.

Кожен з нас вчиться щоденно на своїх помилках та поразках, що в кінцевому результаті додає нам сили для нових звершень. І у кожного з нас свій вчитель. Один із моїх учителів – Тарас Шевченко.

***Костішак Інна, студентка I курсу,
філологічний факультет,
спеціальність «Середня освіта
(Українська мова та література)»,
Мелітопольський державний педагогічний
Університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Шаров С.В. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української і зарубіжної літератури***

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Великий поет, письменник, кобзар, майстер своєї справи – Тарас Григорович Шевченко, – народився 9 березня 1814 року в славнозвісному селі Моринці, що на Черкащині. Дитинство нашого геніального й улюбленого в усі часи творця пройшло досить важко. Доля так розпорядилася, що в ранньому віці він утратив батьків. Складно

увияти, через що йому довелося пройти, і як вдалося пережити ті тяжкі часи: без батькового сильного плеча, підтримки, без материнської ніжності, ласки й уваги. Проте вже тут ми бачимо мужню, сильну духом людину, котра попри всі труднощі, завдяки своїй стійкості характеру, мудрості, наполегливості, завзятому змогла вистояти й домогтися слави. У нього вистачало сили духу та оптимізму аби творити й тим самим приносити собі задоволення, а людям – радість. Завдяки його творчості українська літературна мова значно збагатилася, ставши легкою, співучою, солов'їною.

Тарас Григорович Шевченко залишив велику спадщину, яка стала доброю основою для багатьох його наслідувачів. «Коли б мені прийшлося одним словом схарактеризувати поезію Шевченка, то я сказав би: се поезія бажання життя. Свобідного життя, всесторонній, нічим не опутаний розвій одиниці і цілої суспільності, цілого народу, – се ідеал Шевченка, котрому він був вірним ціле життя», – наголошував пізніше великий Каменяр – Іван Франко.

Святиною, якою дорожить і пишається український народ, є перша збірка Тараса Шевченка «Кобзар», написана літературною мовою. До неї ввійшло лише вісім творів. З цього часу його й почали називати Кобзарем, та й він сам деколи так підписувався.

Чим же так збентежила ця «маленька книжечка» нашого Мойсея – І. Франка? На мій погляд, саме тим, що вона «відразу відкрила немов новий світ поезії, вибухла, мов джерело чистої, холодної води, заяснила невідомою досі в українському письменстві ясністю, простотою і поетичною грацією вислову». Важко з цим не погодитися, нам, сучасним читачам творчості Пророка. Хіба це не до нас звертається поет: *«Любіться, брати мої, / Україну любіте. / І за неї, безталанну, / Господа моліте...»*.

Є в його колекції вірші, читаючи які ми відчуваємо дух патріотизму, нескореності, любові до України, до свого народу: *«Я так її, я так люблю / Мою Україну убогу, / Що прокляну святого Бога, / За неї душу погублю!»*.

У шкільній програмі присвячено багато уваги до постаті Тараса Григоровича Шевченка. Вивчаються не тільки його твори, а й біографія. Адже вже доведено, що, аби зрозуміти письменника, цілком проникнути в його світ, «ухопити» думку, слід детально ознайомитися з ним, зрозуміти його характер, знати певні моменти з життя, орієнтуватися в питанні його родини. Деякі факти впливають на письменника, на тему його творів, на те, що він хоче донести до читача.

З досвідом, усе більше й більше пізнаючи Тараса Григоровича Шевченка, ми починаємо чітко розуміти ідею, основну думку його творів. Зараз, якби хтось дав мені уривок із твору, я би здогадалася, що він є його автором. Бо, як і кожний поет, Шевченко має свій власний, індивідуальний стиль, завдяки якому відрізняється від інших.

Для мене Тарас Григорович Шевченко – талановитий поет, великий Кобзар. Його вірші наповнені любов'ю, патріотизмом, сенсом буття, запали мені глибоко в душу. Це письменник, який викликає інтерес своїх слухачів. Стиль і виклад думок Тараса Григоровича особисто для мене є досить легким і зрозумілим, слід тільки уважно читати. А ця увага в будь-якому разі присутня, оскільки сюжети творів цілком реалістичні. Вони дозволяють людині зануритися в думки письменника.

Минуло багато років з дня смерті цього прекрасного письменника, проте всі його твори залишаються актуальними й нині, а вірші – важливими, оскільки звернені до історії нашого народу. В них поет закликає боротися за волю й пам'ятати свою Батьківщину.

Тараса Григоровича Шевченка пам'ятають і досі. Щороку в усіх закладах освіти влаштовують різноманітні заходи, присвячені письменникові. Як правило, всі вони відбуваються у березні. Студенти й учні готують програму, де звертаються до біографії поета, декламують його вірші. Крім цього, існує велика кількість пам'ятників Тарасові Шевченку, які розташовані у багатьох містах України, зокрема в Київській, Вінницькій, Волинській, Харківській, Дніпропетровській, Донецькій та інших областях.

Кракова Анастасія, студентка I курсу,
фізико-математичний факультет,
Донбаський державний педагогічний
університет, м. Слов'янськ, Донецька обл.
Керівник: Сушко О.І. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури

ШЕВЧЕНКОВА МУДРІСТЬ – СОБОРНІЙ УКРАЇНІ

У своєму динамічному й різнобарвному потоці життя ми іноді не помічаємо, як швидко спливає час. Летять секунди і години, минають тижні і роки. Вони не знають втоми і безупинно несуть нас у загадкове майбутнє. Проте, чи змінюється світ навколо нас? Чи змінюємось ми? Пропоную на мить відмотати час років на двісті назад. Бо, піднявши вікопомну вуаль вічності, ми зрозуміємо, що незмінними залишаються духовно-моральні цінності людини. Саме тому нашим провідником в далеке минуле буде величний Кобзар – поет-світоч, сила духу якого в пошані великого українського народу знаходить своє безсмертя.

Моє перше знайомство з Тарасом Григоровичем Шевченком відбулося в початковій школі. Саме тоді я потрапила в той чарівний куточок нашої рідної землі із духмяними пахощами вишні й гулом хрущів, де минало босоноге дитинство поета. Потім я читала про те, що заповів Тарас Шевченко своїм нащадкам, і, можливо, не розуміла всієї потужності його віршів. Але вже тоді вони зачепили в моїй душі те, що може бриніти і радісно, і журливо. Яюсь невимовно гірко закарбувалися в пам'яті слова Шевченкового «Заповіту»:

*Поховайте та вставайте.
Кайдани порвіте...*

Цей заклик, сповнений сили й туги минулого, звучить сьогодні з новою потужністю для кожного з нас. Звучить, як прапор волелюбності нації та незламності духу українців у боротьбі за власну державу. Бо в нас болить душа за те сокровенне й важливе, що визначає нашу національну самобутність, болить так, як і боліла в Тараса Григоровича дві сотні років тому.

Сила поетичного слова геніального поета привела мене до розуміння того, що відмінною рисою українського народу завжди було і

є вміння стояти до кінця за те, що ми любимо, за те, що цінуємо понад усе.

А як по-родинному лагідно звертається до нас сьогодні Тарас Шевченко: *«Подивіться на рай тихий, / На свою країну, / Полюбіте щирим серцем / Велику руїну»*. Хіба про політичні перипетії йдеться у відомих рядках? Ні! Це батько закликає своїх синів і доньок прийти до злагоди. Це мати-природа спонукає пустити коріння там, де душа співає. Бо найцінніше в житті – це наша мова, наша родина й наш народ. Сьогодні як ніколи маємо єднатися навколо Шевченкової мудрості, щоб здійснилися, нарешті, його пророчі слова про те, що *«на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люде на землі»*.

А ще моя країна має бути соборною. Захід і Схід, Південь і Північ... Тут живуть люди різних національностей, але всіх нас об'єднує любов. Любов вінничанина до безкрайнього узбережжя Чорного моря. Любов донеччанки до засніжених схилів Карпат. Лише разом ми творимо дивовижну історію нашої файної України. Тож нехай лунає від Краматорська до Дрогобича, від Одеси до Чернівців, від Мелітополя до Канева одвічний Тарасів заклик: *«Обніміться ж, брати мої, / Молю вас, благаю!»*

Шевченко майстерною рукою вплітає у свої рядки сокровенні думки, які червоною ниткою пронизують життя кожного українця, усю українську історію з давніх-давен і до сьогодні. Іноді без влучного слова-поради людина губить себе у вирії нескінченних життєвих перешкод і важливих дилем. Що ж, великий рифмописець має настанови для кожного. Вони актуальні попри будь-які зовнішні обставини. Вони унікальні, бо унікальні всі ми.

Люди трактують Кобзаря геть по-різному, але одне я знаю точно: долучатися до розбудови нашої України має кожен з нас, бо ми по праву заслуговуємо бути рівними серед рівних у великій родині народів Європи. І, йдучи сьогодні до Тараса крізь біль і втрати, через зраду й байдужість, пам'ятаймо: *«Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!»*

Лобанова Владислава, студентка II курсу,
Інститут гуманітарних і соціальних наук,
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Дніпропетровська обл.
Керівник: Біляцька В.П. – доктор філологічних наук,
професор кафедри філології та мовної комунікації

ГОЛОС НАРОДУ

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!..*

Ллється потужним струмком десь Карпатами, лине стрімким вітром степами Придніпров'я, омиває рясним дощем бруківку Львова, спускається зігрівачим сонячним промінням на увесь Кримський півострів, прикрашає різнокольоровою барвою гончарні вироби на Полтавщині, хвилює безкрає море Одещини, мандрує старовинними вуличками Києва, береже пам'ять незламного духу Запоріжжя, дарує надію Донбасу... Йдеться про ту, що несе нам своєю прадавньою формою історію наших предків у Велесовій книзі, яка оспівує величне минуле київських князів та розповідає про славні походи Богдана, з якою творив Тарас і співав народ. Її передавали велесовицею давні роси і її передаємо кирилицею ми – українці. Ту, що маємо лише ми, бо вона визначає нас і нашу індивідуальність. Вона творить нас. Наш філософський камінь, ця сама свічечка букви «ї», вона – найсвятіше, що має народ, і її в нього не відібрати, бо зі зникненням її народ розчиниться серед інших, наче його ніколи й не існувало.

Я говорю про скарб, набутий, викоханий та переданий крізь тисячоліття нашими предками, я говорю про – МОВУ. Вона допомагає нам порозумітися один з одним, об'єднує нашу Україну і робить її одним цілим, скріпляє наші серця воєдино, щоб вони билися в унісон.

Мову, яку ціную і оберігаю, мову, до якої ставлюся з повагою та ніжністю, вдячністю та увагою. Вивчаю її, насолоджуюся та надихаюся, намагаючись заохочувати інших любити її настільки ж міцно, як і я.

Виникнувши в сиву давнину, квітне і досі, незламно йде і розвивається волею народу, який пережив торттури й катування, відчай і біль, пригноблення та знуцання. Все робилося, щоб солов'їну забули, але не був піднятий білий прапор, не схилили своїх голів наші предки до ніг ката – у небі та й на землі залишилися небесно-блакитний та золотаво-пшеничний кольори, а уста українців вимовляли слова рідною мовою. Українці продовжили свій звивистий тисячолітній шлях, засіяний, як поля, пшеницею, завітчаний мальвами та барвінком, засаджений вербами та калинами, засипаний цвітом терену та омийтий водами Дніпра й Дону, Дністра й Дунаю, Чорного й Азовського морів. Цей шлях прекрасний своєю суттю, але протягом всього свого існування його намагалися спаплюжити нелюди: витоптати брудними чоботами, випалити пекучим вогнищем зла, заростити бур'яном. Захищаючи мову, українці долають свою величну, тяжку та, водночас, прекрасну путь, неймовірну дорогу до щастя, до сакрального єства і незалежності України.

Мова – духовна кров народу, його самоідентифікація, річка, що дає йому життєдайну енергію і наснагу, рушійна всемогутність, червона ниточка, якою вишита сорочка нації, пісня солов'я у вишневому садку, биття серця в грудях закоханих, той символ, що є визначальним, є парадоксальним, до дивовижі природнім. Сакральний код народу, що споконвіків передавався нашими предками як святиня над усім святим, одухотворююче джерело, що так і прагне наповнити всіх своєю енергією та чистотою. Мова, яку ми маємо берегти як зіницю ока, так, як мати захищає своє маленькеє дитя, яке гойдає в колисці, промовляючи замовляння для благополуччя свого щастячка. Цей скарб дарований нам предками і зараз наше завдання передати його нащадкам, адже саме мова робить усіх нас українцями.

Отже, чи ж не мова є тією головною ознакою народу? Хіба не вона нас самоіндіфікує? Так, саме солов'їна є тим чинником, що допомагає нам ототожнювати себе з кожним козаком чи козачкою. Калинова мова керує нашими серцями, а вже серця – Україною.

Наші предки викохали для нас українську. Та хто ж її вивчив? Хто став для мови її наставником і головним порадиником? Так, Тарас Шевченко, її основоположник, учитель, той, хто довів її до

бездоганності. Саме він прописав її істинну чисту форму у своєму «Кобзарі». Шевченко відкинув усе зайве та, як справжній учений, підніс до ідеалу своє творіння. Саме за це великий поет заслуговує вважатися не лише творчою особистістю, але і справжнім академіком, що поклав життя на вівтар своєї справи і зробив це для того, щоб ми зараз із гордістю говорили рідною мовою та відчували свій зв'язок із корінням, нашу прадавню історію.

Тарас Шевченко став для нас провідником з минулого в сьогодення, об'єднуючим чинником, провісником істини, вченим нашого народу. «*І возвеличимо на диво / І розум наш, і наш язик...*» Це і стало гаслом, якому Шевченко був вірний до останнього свого подиху.

***Лубенець Ганна, студентка III курсу,
філологічний факультет,
Донбаський державний педагогічний університет,
м. Слов'янськ, Донецька обл.
Керівник: Тищенко О.О. – старший викладач
кафедри української мови та літератури***

МІЙ ШЕВЧЕНКО

«Хіба всі дарунки, навіть ангельська мова, не ніщо без любові? Що дає основу?

– Любов.

Що творить?

– Любов.

Що зберігає?

– Любов, любов.

Що дає насолоду?

– Любов, любов, початок, середина і кінець».

...Оспівана всіма поетами. Не міг не торкнутися її образу й Тарас Григорович Шевченко. Пояснити це дуже просто – багато важить кохання в житті людини. Це почуття, яке прагне висловлення, й тому

спонукає до самовираження та надихає. Як і всіх дівчат, мене цікавить тема кохання, яку я б хотіла простежити у паралелі між коханням у реальному житті та літературному просторі. Згадую уроки української літератури, дискусії щодо персонажів, хто вчинив неправильно? як можна було б виправити ситуацію? Мене завжди цікавило, чому чоловіків Шевченко наділяє не завжди позитивними рисами характеру. Можливо, він сам був такий? Чи, може, він так само чинив із дівчатами?

Як відомо, коханих жінок у Тараса Григоровича було вісім. Немало... Та чи було це справжнє кохання? Наприклад, у грецькій філософії розрізняють декілька видів любові: ерос (пристрасна любов), людус (любов-гра), манія (одержимість), сторге (любов-дружба), прагма (любов за розрахунком), агапе (безкорислива любов). Можна припустити, що до кожної були особливі та різні види любові у житті поета.

Наприклад, перше кохання, Оксана Коваленко ...і цей чудовий вірш «Мені тринадцятий минало...». Її образ проходить крізь такі легендарні твори: «Наймичка», «Катерина». Читаю та відчуваю тепло з яким писав закоханий поет. На мою думку, це – любов-дружба, заснована на ніжних, теплих відчуттях закоханості поета.

Другою пані, що заволоділа серце поета-художника, була Амалія Клоберг – натурниця, яку він «відбив» у свого друга Івана Сошенка. Одразу змішані думки... Чи настільки він був закоханий, щоб так вчинити? Чи, можливо, це дух суперництва? А може любов-гра?

А що ж далі? Кохання без взаємності. «Я чекала його любові, – писала Варвара Репніна». Вона стала для нього старшою сестрою, берегинєю, але не коханою... Та навіть після всього, вони залишаються друзями. Це свідчить про те, що він не байдужий до почуттів інших. А, можливо, це любов за розрахунком? Можливо, саме в ній він вбачав рідну душу, сестру не по крові.

Заборонені стосунки з Ганною Закревською, які не мають продовження...

*Якби зустрілися ми знову,
Чи ти злякалася б, чи ні?
Якее тихее ти слово
Тоді промовила мені?*

*Ніякого. І не впізнала б.
А може б, потім нагадала,
Сказавши: «снилося дурній».
А я зрадів би, моє диво!»*

Безперечно, це було пристрасне кохання. Гіркий, але ж досвід.

Те, як вчинила з Тарасом Катя Піунова, свідчить, що «прагма» охопила їх. Письменник мріяв про дружину, аби відчутти себе молодим. Але ж кохання не терпить вигоди... Скільки всього випало на долю простої людини. Та він не здавався, а йшов далі, піднявши за собою дух нації, свободи та віри.

Багато питань, але мало відповідей. Незважаючи на велику кількість шедеврів, створених геніальною людиною, хочу виділити поему «Катерина». Твір, який можна й треба читати нескінченно, бо з кожним разом все глибше й глибше пронизуєшся подіями, які випали на долю бідної дівчини.

Все ж таки, своїми творами Шевченко не тільки захоплює, відпочиває, а й головне – навчає. Люди в сучасному суспільстві досить егоїстичні, це і показує нам поет та дає змогу подивитися на ситуацію з іншого боку. Прожити життя й дати змогу обрати правильний шлях.

Можливо, саме зараз його твір читає покинута дівчина, яка не знає, як учинити. Читає... проживає.. кожну мить. Вона вже не піде на вбивство своє дитини – вона обере життя, щастя...Завжди із сумом думаю: через що довелося пройти людині, щоб дійти до тієї вершини, почати думати про ті самі події, прожити їх, а потім викласти на папері. Незважаючи на нележку, тернисту долю Тараса Григоровича, він став геніальною особистістю української землі.

Мій Тарас Григорович Шевченко – приклад для молоді, патріот, геніальний письменник і художник, чуйна людина з щирим серцем, що вміє любити! Недарма в народі кажуть: «Не всім дано любити».

Макарова Єва, студентка I курсу,
*спеціальність «Декоративне мистецтво,
прикладне мистецтво, реставрація»,
КЗ «Мелітопольське училище культури»,
м. Мелітополь, Запорізька обл.*

*Керівник: Залогіна Г.Г. – викладач української мови та
літератури, спеціаліст вищої категорії,
«старший викладач»*

ХУДОЖНИК УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ

Стало доброю традицією, що навесні ми готуємося до Шевченківського тижня, влаштовуємо урочисті концерти, малюємо плакати, схвильовано повторюємо рядки «Катерини» за сценою, відчуваючи слабкість у колінах та урочисто-святковий настрій галасливого залу, з нагоди народження великого поета. Мама за кілька тижнів купує нову вишиванку, адже я піросла. Із собою ношу родинного «Кобзаря» до училища, забуваючи виконати завдання з математики вже втретє. Щоразу така березнева церемонія наповнюється новим сенсом, а зміст мого «Кобзаря» наповнюється приписаними олівцем нотатками (посиланнями до інших сторінок), роздрукованими репродукціями малюнків Т. Шевченка, які весь час намагаються випурхнути з книги, наче вільні птахи.

Мене Шевченко вражає як художник. Його вміння володіти безліччю технік – від масляного живопису до мідних гравюр, від олівця до акварелі та сепії – викликають захоплення.

Ще з дитинства тяжіє маленький Тарас до малювання. Змалку він створює ескізи неймовірної краси рідних пейзажів, важкого селянського життя. Зростаючи у кріпацькій Україні, Шевченко бачить тяжку щоденну працю матері, й біль співчуття до нещасливої долі українських жінок назавжди залишається в його роботах. Через століття крізь мереживо поетичних рядків і майстерність олійних полотен проступає трагічність долі кріпаків та долі України, яка з юних років була болем у серці Кобзаря.

Майстерність Шевченкових робіт і професіоналізм їх виконання досліджуються ще задовго до надання йому звання «вільного» художника. Якою ж багатою є творча спадщина Кобзаря! Чого тільки

коштують його портрети – вишукані красуні у вбранні 30–40-х років XIX століття, молоді друзі поета – громадські діячі, письменники і літератори, характери яких він точно передає шовковистими акварельними розмивами чи тонкими олійними деталями. Шевченко вмів майстерно відображати людські почуття у своїх творах, і це не оминуло і його чудові портрети.

Але творча діяльність Тараса Григоровича була раптово припинена, коли за доносом провокатора 5 квітня 1847 року він був заарештований як член таємної організації – Кирило-Мефодіївського товариства. У нього конфіскували зошити із «крамольними» поезіями, альбом із київськими етюдами, який потрапив до рук губернатора і зник безслідно. Вони стали звинувачувальними документами проти Шевченка. Про праці Кобзаря було донесено самому цареві. Присуд був суворий: заслання рядовим солдатом в Оренбурзький окремих корпус. Там Шевченка тримали під найсуворішим наглядом і забороняли писати та малювати.

Таке покарання сильно вразило чуттєву душу поета. Заслання, допити, переживання позначились на стані здоров'я Кобзаря. А на автопортретах, створених Тарасом Григоровичем під час заслання, назавжди залишилась печать тривоги і глибокого страждання. Проте навіть під заборною Майстер створював свої шедеври. Творчість легендарного художника стає проникливішою, змістовно місткішою, а в ряді малюнків – сповнена критичного пафосу.

Після повернення з Оренбургу з підірваним здоров'ям, але з незламаним українським духом, Шевченко продовжує працювати – готує нове видання «Кобзаря», укладає «Буквар» та підручники з історії й арифметики для українських шкіл, пише нові поеми й вірші, малює портрети.

На жаль, багато з останніх картин у житті талановитого художника не збереглося. Загублені олійні портрети Жемчужнікова, Зотової, останній автопортрет Шевченка і чимало графічних робіт. Але пам'ять про безсмертного творця жива, і кожного березня святкує Україна Шевченківський тиждень – згадує *«незлим, тихим словом...»* свого духовного Батька.

*Мельнікова Анжеліка, студентка I курсу,
філологічний факультет,
спеціальність «Середня освіта
(Українська мова і література)»,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Шарова Т.М. – кандидат
філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української
і зарубіжної літератури*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко – одна з найвідоміших постатей в історії України. Без нього не можна уявити ні минулого, ні майбутнього. Внесок Шевченка в літературу та культуру важко оцінити, адже він дуже вагомий. Його творчість та життєвий шлях вивчають не лише в Україні, а й у багатьох країнах світу. Микола Палієнко говорить про нього так: «Ти нам залишив прагнення високі, / Шляхи священні, по яких іти, / Твого сумління й мужності уроки / Ми бережем і будем берегти». Тарас Шевченко – досить багатогранна, обдарована і творча особистість, не тільки письменник, а й художник. Тому його біографію і творчу спадщину вивчають не тільки на уроках літератури, а й у художній школі.

Шевченкові завжди була небайдужа доля простого, поневоленого народу. Адже він відчув на собі тяжку долю кріпака, 24 роки зі свого життя перебував у кріпацтві. Тарас Шевченко не боявся писати про свавілля панів, негативні риси людей, такі як підступність, підлабузництво, хабарництво, аморальна поведінка, байдужість, неосвіченість та загарбницьку політику влади. Про це свідчать такі твори, як «Катерина», «Сон», «І мертвим, і живим, і ненародженим», «Кавказ». У поемі «Катерина» поет зобразив дівчину з народу, яка зазнала горя через панську розбещеність. Митець закликає жити за законами моралі. Послання «І мертвим, і живим, і ненародженим» – це своєрідний заповіт, заклик до дій та роздумів моєму сучасникові, звернення до української еліти. Сатирична поема «Кавказ» засуджує загарбницьку війну Росії на Кавказі, прославляє наміри кавказців

відстояти свою свободу. Саме через викривальну поему «Сон», у якій Кобзар зобразив становище українського народу в умовах самодержавної Росії, він поплатився своєю волею – потрапив у заслання. Незважаючи на це та на всілякі заборони писати й малювати, Тарас Шевченко продовжує займатися творчістю. Навіть будучи хворим, не полишав своєї улюбленої справи.

Також був учасником та одним із лідерів Кирило-Мефодіївського товариства, основні ідеї якого полягали у скасуванні кріпацтва, реалізації прав та свобод українського народу, його визволенні. Він слугує нам гарним прикладом незламності духу та відданості своїй справі. Його твори не втрачають актуальності й по сьогодні, ми не повинні забувати нашу історію, бо це допоможе нам запобігти багатьох помилок. Також у будь-якій ситуації необхідно залишатися людьми. Творча діяльність Тараса Григоровича Шевченка відіграла значну роль у формуванні сучасної нації. Він завжди мріяв, щоб український народ був вільним та міг пишатися своєю Батьківщиною. Всім серцем переймався за майбутнє України. Тому Шевченко закликає боротися за свободу. Його головним наміром було згуртувати людей. Ніхто з попередників не вдавався до таких революційних закликів та не намагався пробудити національну свідомість. Любов та відданість поета своїй Батьківщині ще довго будуть викликати захоплення у читачів.

Творчість Тараса Григоровича Шевченка невмируща, вона назавжди залишиться у серцях та пам'яті людей. Кожне нове покоління знаходить у його творах щось нове, зовсім по-іншому переосмислює їх. Саме Тарас Шевченко поєднав українську літературну мову з народнорозмовною. Це вивело мову на зовсім новий рівень, розширило її можливості. Як нам відомо, жодна нація не може існувати без власної мови.

Життя Тараса Григоровича Шевченка – це повний труднощів шлях боротьби за свободу, не тільки свою, а й цілого народу. Він став живим прикладом того, як можна звільнитися з полону пригніченості, зневіри. Якщо озирнутися довкола, він завжди супроводжує нас, його портрети зображені на муралах, його ім'ям названі вулиці та університети та, мабуть, майже у кожного вдома є «Кобзар», щороку країна святкує день народження Тараса Григоровича. Плине час, а Шевченкове слово живе.

Назавжди залишиться у серцях та пам'яті людей. Отже, нам, нащадкам, необхідно шанувати його творчість, вчитися патріотизму, любові до рідної країни.

Ім'я Тараса Григоровича Шевченка назавжди залишиться в історії, тому що він справжній геній, пророк, гуманіст, якого визнають та величають не тільки в Україні, а й далеко за її межами.

Музика Єлизавета, студентка I курсу,
*Інститут природокористування,
спеціальність «Охорона праці та цивільна безпека»,
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Дніпропетровська обл.
Керівник: Ромас Л.М. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри філології та мовної комунікації*

БОЛИТЬ ДУША ПРИ ЗГАДЦІ ПРО ШЕВЧЕНКА...

Це ім'я знає кожна людина і дитина у світі, але мало хто розуміє. Для когось Шевченко – поет, твори якого треба було вивчати в школі, для когось Шевченко – футболіст, а для мене Шевченко – моє щасливе дитинство. Наразі дуже тяжко привернути увагу молоді до української літератури, тим більше – до віршів. Проте, ця нелегка задача підкорилась моєму дідусеві. З малечку він читав мені Шевченка, разом ми вивчили напам'ять чи не половину Кобзаря!

Найулюбленішим твором для мене став «Мені тринадцятий минало». Це той вірш, який наповнений життям і душею. Мабуть, історія про маленького хлопчика, що був на самоті, без друзів і без підтримки, була настільки мені близькою на той момент, що навіть зараз, через сім років, я трохи з сумом згадую рядки, де хлопець пас ягнят за селом.

Хочу сказати, що Тарас Григорович Шевченко, як на мене, є найважливішою постаттю в українській літературі, бо написати книжку, яку б українці клали на столах поряд із «Біблією» – це вже бути обраним на землі. Його твори – уся Україна на долоні, правда і відвертість, це

така сила, яка підіймала дух, загартовувала волю, відроджувала українців, причому в усі часи, у будь-які періоди життя суспільства. Любов автора до народу, до рідної землі, а також мова – співуча, мелодійна, дзвінка – викликали і викликають захоплення та глибокий відгук у душах читачів.

Дуже боляче від того, що така велика Людина померла так рано, адже сорок сім років, це ще зовсім молодий чоловік. Тільки уявіть, скільки шедеврів могли б іще побачити світ, скільки любові він міг би отримати від своїх шанувальників. Проте, є така фраза: «Генії завжди ідуть із життя першими». Мабуть, Господь покликав їх, бо вони йому там потрібніші, ніж нам тут на землі. І це правда, жорстока, але правда. Тому й болить душа при згадці про Шевченка...

Никоненко Владислав, студент I курсу,
спеціальність «Агроінженерія»,
Вовчанський коледж Харківського національного
технічного університету сільського
господарства імені Петра Василенка,
м. Вовчанськ, Харківська обл.
Керівник: Кравченко Н.О. – спеціаліст
вищої категорії, викладач-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Я сприймаю постать Т. Шевченка як культове, феноменальне явище в українській літературі. Цей Митець з великої літери залишив нам чималий творчий доробок (ураховуючи його творчість, як письменника, так і художника).

Народившись у бідній родині, хлопчик ще не знав, що у майбутньому поведе за собою весь народ своїм словом і безмежною любов'ю до Батьківщини. Особисто мене вразило те, що для критики владної верхівки того часу Шевченко нерідко вдавався до сатири (поема «Сон», «Кавказ»), автор зумів достукатись до серця кожного українця і

став відомим усім і кожному. Один із небагатьох наважувався сказати «ні» кріпосницькому режимові. Саме через це його вірші часто піддавалися цензурі.

Згадуючи про Шевченка, я просто не можу не процитувати уривок з його поезії: *«Мені однаково, чи буду <...> / Та не однаково мені, / Як Україну злії люди / Присплять, лукаві, і в огні / Її, окраденую, збудять... / Ох, не однаково мені».*

На мою думку, ці полум'яні рядки великого поета говорять про те, що автор не хоче страшного майбутнього для України, і, якщо ми не станемо на захист рідного краю, не виборемо волю, то її присплять «злії люди» і збудять її, «окраденую» «в огні». І тут нам стає зрозуміло, що поневолення Батьківщини, відсутність у людей жаги до волі – ось що найстрашніше для небайдужого до долі України письменника.

Я захопився не на жарт творчістю Кобзаря ще змалку. Першим його твором, який уперше прочитав, була балада «Причинна». Відверто кажучи, мене глибоко вразила метафоричність мови автора, своєрідність стилю і використання фольклору. А написати такий твір ще в юному віці – це без перебільшення високий талант.

А що вже казати про Шевченків славнозвісний «Заповіт»? Поет, неначе у воду дивився. У 1991 році ми все ж таки вибороли свою довгоочікувану незалежність. Здійснилась одвічна мрія Шевченка: *«Кайдани порвіте. / І вражою злою кров'ю / Волю окропіте...».*

Щоправда, нині нам цю волю вкотре доводиться відстоювати, аби наш край знову не потрапив під вороже ярмо.

Творчість Шевченка, як і пам'ять про цю легендарну людину, не згасне ніколи. І саме тому Шевченко – геній наш, наша гордість, наш національний герой, який наштовхнув своєю творчістю український народ на шлях правди, він був головним мотиватором для здобуття такої рідної і нічим не замінної нам свободи.

Огородник Назар, студент I курсу,
спеціальність «Психологія»,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків
Керівник: Кобилко Н.А. – кандидат
філологічних наук, старший викладач
кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

ВЕЛИКИЙ КОБЗАР ЗВУЧИТЬ У КОЖНОМУ З НАС

В історії українського народу література є невід'ємною та особливою частиною, що включає в себе багатьох відомих письменників. Часи минають, чимало діячів культури забувається або відходить у тінь за спину більш прославлених і відомих літераторів, але одне залишається незмінним, а саме – велична постать Тараса Григоровича Шевченка.

Ким же він є для мене? Чи варто сьогодні перечитувати Шевченка? Відомо, що життя українського Кобзаря було далеко не простим, із безліччю випробувань і труднощами, які тим не менш не зламали його на шляху до майбутніх звершень. Мистецький внесок в історію української літератури важко переоцінити, адже своїм прикладом Т. Шевченко показав незламний характер нашого народу та безмежну любов до рідного краю. Через сльози, знуцання та бідність він писав, висловлюючи щирі думки та почуття.

Особисто для мене Тарас Шевченко є найвеличнішою фігурою українського літературного кола, випереджаючи перш за все Лесю Українку та Івана Франка. Не тому, що більш талановитий чи геніальний, а тому, що, фактично, є першопрохідцем у висловленні своєї думки, щирих переживань щодо рідної України та тяжкої долі її населення. Тарас був волелюбною та сміливою людиною, яка відверто писала гірку правду, не соромлячись того, що вона є частиною його самого. Цим самим митець дає поштовх для роздумів усім тим, хто знає і, найголовніше, хоче, щоб життя своєї сім'ї покращилося, стало новою щасливою сторінкою книги під назвою «Щастя в моєму домі». Тарас Шевченко – той «голос народу», що закликав нас ніколи не здаватися та вірити в кращі часи, кращу долю...

Ім'я Великого Кобзаря для мене житиме вічно, адже вся його велична праця та досягнення будуть іти через віки від покоління до покоління. Багато страждань і випробувань випало на долю поета. Але його не зламали ні заслання, ні переслідування: *«Немає гірше, як в неволі / Про волю згадувать. А я / Про тебе, воленько моя, / Оце нагадую»*. І сьогодні в нас, українців, є власна держава, символіка, мова. Чи ж маємо право відкидати полум'яне слово Тараса Шевченка, якого шанує увесь світ? Для мене він – письменник, художник, філософ, людина, яка творила, незважаючи на жорстокість, несправедливість оточення, знаходячись у неволі. Йому вдалося пробити стіну людської байдужості та запалити іскру нескореності, правди та боротьби.

Підбиваючи підсумки, я хотів би сказати, що Тарас Григорович Шевченко – це не просто видатна людина в українській літературі, це ціла сторінка в історії та культурі нашої країни, це ідеальний український образ нашого незламного духу. Великий Кобзар, як це не дивно звучить, у кожному з нас: щирі почуття, емоційні пориви, любов до рідного краю, мужність і волелюбність.

І дивлячись на сьогоднішню політичну ситуацію в Україні, не зайвим буде згадати всі побажання та заклики вірного патріота, який змушений був жити за межами Батьківщини, але мріяв побачити її вільною та щасливою. Минули роки, але ми й досі прагнемо до кращого життя, усупереч усім несправедливостям і труднощам, боремося за визнання України на світовій арені, за право мати свою територію, мову, культуру.

Портян Альона, 209 група,
спеціальність «Кухар; кондитер»,
Державний навчальний заклад
«Мелітопольське вище професійне училище»
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Кардашова Н.Г. – вчитель
української мови і літератури

«І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ!»

Україна... У цих семи літерах таїться величезний сенс для кожного українця: це безкрає небо і лани широкополі, мамині пісні та червона калина, вірші Шевченка та козаки-запорожці... Усе це для нас таке рідне, таке невіддільне від нашої душі.

Шевченків «Кобзар»... Він лежить на столі поряд з хлібом, а пісні його вишиті на рушниках. Автор зібрав сюди всі страждання, кожную сльозинку кріпаків; духовну велич і красу народу він підніс на найвищу височінь, чим збагатив увесь світ. Ім'я Тараса Шевченка стало символом нашого народу.

У вікні любисток, на підлозі м'ята,
У простій оправі — книга серед книг.
Наче щедре сонце поселилось в хаті,
Як велике щастя стало на поріг.
Мудра, світла книга — то «Кобзар» Тараса,
На столі, як свято, білий коровай.
І пішло повір'я з прадідівського часу:
Як «Кобзар» у хаті — буде щастя, знай!

(А. Камінчук, Київ)

У Шевченка вчилися і вчаться наші мелітопольські митці слова. Майже кожен із них відчував на собі вплив Титана української поезії. Найпершим серед них треба згадати Івана Олексенка. Він був людиною, безмежно закоханою в поезію. А почалося все з Шевченкового «Кобзаря».

Є гінка любов до Батьківщини,
Є любов до святості добра,
До куща калини чи ліщини,
До душі широкого Дніпра.

Шевченківський вогонь любові до України, до свого краю палає протягом всього життя й у душі Олега Гончаренка. Він пише нарис «Поки... не затопчуть у Землю...», у якому стверджує, що по тому ж «Кобзарю» потім уже й сам він учився читати (що вже там гріха таїти?) говорити, бо до того «балакав». У «Храмі голосів» поет серед епіграфів найчастіше звертається до голосу Т.Г. Шевченка. Слово Кобзаря Олег Гончаренко пропустив через своє серце, тому ми чуємо голос Тараса майже у кожній із його поезій «Храму голосів».

Домка Сидорівна Ботушанська з юних літ почала писати вірші під впливом фольклору і творчості Т. Шевченка. Водночас малювала, вишивала. Залишивши після себе величезну творчу спадщину, поетеса передала нащадкам частину своєї душі.

«Розкуйтеся!... Братайтеся!...», —
Казав батько наш Тарас.
А ми й досі у кайданах...
Вже б і скинути їх час!
Вже пора нам, браття милі, —
Гуртуватися пора!
І на місці світу злого
Спорудити світ добра.

Уже більш як два століття немає з нами великого Шевченка, Кобзаря та Пророка, але кожен рік ніби наближає його до нас. Творчість генія, в контексті останніх подій, не дає нам змоги засумніватись у правдивості його пророцтв. Більш свідомо вчитуємося у рядки «Кобзаря» і переконуємося, що всі вони звернені до нас, українців XXI ст.

Рішко Євген, студент III курсу,
спеціальність «Агроінженерія»,
Вовчанський коледж Харківського національного
технічного університету сільського
господарства імені Петра Василенка,
м. Вовчанськ, Харківська обл.
Керівник: Бондарева Т.П. – кандидат філологічних наук,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

ВЕЛИКИЙ ПРОВОКАТОР

Сьогодні не знайти людину (і я кажу не лише про українців), яка не знає, хто такий Тарас Григорович. Кожен бачить його по-своєму, прочитує його творчість крізь призму власної індивідуальності та світобачення: для одного він – герой-борець за справедливість; для іншого – безхарактерний плакса, який, крім того, що плакався у віршах, нічого не робив, чим «закобзарив» цілі покоління нащадків; для третього – це лише постать і нічого більше.

Вперше я познайомився із творчістю Шевченка в школі. Це була балада «Причинна», а саме уривок «Реве та стогне Дніпр широкий» (чесно кажучи, я довго думав, що то окремий поетичний твір – настільки він видався мені завершеним), який я потім вивчив напам'ять. Мене дуже вразило, наскільки «емоційною» постає природа у Шевченка, автор ніби оживляє її в душі язичницьких традицій нашого народу:

*Реве та стогне Дніпр широкий
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі
Горами хвилі підійма...*

Актуальною навіть на сьогодні мені видаються поема «Катерина» і картина до неї. Тарас Григорович змальовує тогочасне життя, побут, традиції і характер народу. Тоді вважалося ганебним завагітніти поза шлюбом. Через це батьки зреклися, односельці «гнобили», і це все в сукупності довело головну героїню до більш страшного гріха – самогубства. У кожному творі Шевченка для мене – це провокатор. Я прочитую в поемі таке питання для себе (може, хтось інший прочитує інше питання – тут все залежить від читача): хто згрішив більше – дівчина, яка могла дати життя новій людині і бути сама щасливою разом

з немовлям, чи батьки й односельчани, які своїм «моралізаторством» та лицемірною релігійністю вбили молоду дівчину?

Провокує Шевченко не лише такого пересічного читача, як я. Нещодавно дізнався, як генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг цитував Шевченка у Верховній Раді (виступ у жовтні 2019 року): «*Страшно впасти у кайдани, / Умирать в неволі, / А ще гірше – спати, спати / І спати на волі*». І це було не вперше. Два роки тому (у 2017) він же цитував:

*Та неоднаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.*

Я не цікавлюся політикою і не стежу за засіданнями нашого Парламенту, але мені здається, що така концентрація цитат із творів Шевченка під час виступів неукраїнця Столтенберга ставить наш Парламент в незручне становище. Виходить, що іноземцям – «неоднаково», а нам – «да какая різниця»? Хіба це не провокація збоку Кобзаря через сотні років?

Так, Шевченко провокував сучасників і провокує нащадків. Мало хто з українських письменників і поетів своєю творчістю досягли такого рівня. Хіба на найвищому міжнародному рівні цитують Сергія Жадана чи Оксану Забужко?

Отже, на Тараса Григоровича можна дивитися з різних ракурсів і бачити його по-своєму, але все ж для мене він постає великою людиною, з яким поки що, на мій погляд, ніхто не зрівнявся.

**Сириденко Оксана, студентка II курсу,
заочне відділення,
спеціальність «Філологія.
Українська мова та література»,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Землянська А.В. – кандидат
філологічних наук, доцент кафедри
української і зарубіжної літератури**

ОДНА НА ДВОХ ДОЛЯ

*Ходімо ж, доленько моя!
Мій друже вбогий, нелукавий!
Ходімо дальше, дальше слава,
А слава – заповідь моя.*

Я пам'ятаю: коли мені було десять років, я вперше побачила величний пам'ятник Шевченкові на Чернечій горі. Приїхавши з мамою до наших родичів у Канів, ми відвідали могилу славетного Кобзаря.

*«Як умру, то поховайте / Мене на могилі, – цитувала мати, –
Серед степу широкого, / На Вкраїні милій, / Щоб лани широкополі, / І
Дніпро, і кручі / Було видно, було чути, / Як реве ревучий».* Після цих слів мама взяла мене на руки і показала вид з гори на оспівану поетом річку, гори, ліси та поля: «Справдився заповіт!».

Ставши мамою двох діточок, я також намагаюсь прищеплювати їм любов до видатних людей, бо потрібно пишатися своїм походженням і знати історію народу. Тому, приїхавши з малечєю до Канева, ми насамперед поїхали на Тарасову гору. Спочатку ми довго піднімались по гвинтових сходах, що потонули у буйному зеленому вітті дерев. З кожним кроком мене охоплювало якесь дивне відчуття, ніби хтось ішов поруч, ніби підтримував увесь час. А коли ми, нарешті, вийшли на простору площу, то побачили справжнього кобзаря в національному одязі, який сидів на лавочці і співав сумну пісню, граючи на старовинній кобзі. Ми з дітьми зупинилися і, немов зачаровані, слухали старого. Музика просочилася в кожную клітинку мого тіла. З відчуттям глибокої

пошани я залишала квіти біля пам'ятника славетного Кобзаря і розуміла, що тут і зараз сталося диво – я стала іншою людиною...

Я пишалася, що маю змогу називати себе нащадком великого поета і розуміла, що повинна продовжити його шлях в українському письменстві.

У нас із Тарасом Григоровичем Шевченком – одна на двох доля, але він ніс людям українське слово й віру у вільне майбутнє, а я запалюватиму у зневірених серцях надію на людяність та добро... Його і моя слава – це любов до людей, і люди це відчують у наших творах.

Приїхавши додому, я одразу взяла зошит, олівець і почала писати вірш «Материнська сльоза». Це був мій перший серйозний вірш, на який надихнула Тарасова «Наймичка». Я написала про долю сучасної жінки, наслідуючи стиль Шевченка.

Є критики, які кажуть, що в той час, коли творив славетний поет, всі люди розмовляли не українською, а «суржином», як кажуть зараз. Сьогодні ж вимагає від митців писати чистою українською, а хіба ж це справедливо? Сьогоднішні часи, як і шевченківські, позначилися і на мові, яка десятиріччями формувалась під впливом російської. Хіба наш народ розмовляє зараз чистою українською? Невже ми, письменники, не можемо писати такою мовою, якою говорить зараз більшість українців? От і вирішила я наслідувати не тільки волелюбний дух Шевченка, але і його душевний стиль у віршах.

Але немає меж у досконалості. Щоб покращити знання сучасної української мови, я вступила до філологічного факультету. У своїх нових творах я нестиму людям справжнє українське слово!

Я, як і Тарас Григорович, хочу об'єднати наш народ. Щоб мій Шевченко пишався своїми нащадками. Саме тому вірш «Материнська сльоза» завершується зверненням до людей головної героїні, і не просто зверненням, а криком душі моєї як автора під впливом Шевченка-наставника, який став світочем мого творчого життя:

Завіт Марія на віки дає:

Шануйтеся, навіть, коли лихо настає!

Ми, люди, всі повинні в мирі жити!

І добрі справи всі повинні ми робити!

Молю, прислухайтеся, люди, слів моїх,

З яких би не були ви всі країв –
Живімо в мирі, в щасті, любі браття...
Такий у мене заповіт, таке моє завзяття!

Скориця Дар'я, магістрантка,
спеціальність «Середня освіта
(Українська мова і література)»,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
Керівник: Землянська А.В. – кандидат
філологічних наук, доцент кафедри
української і зарубіжної літератури

ВІЧНИЙ...

Що для нас вічність? Кожен хоча б один раз розмірковував над цим питанням. Але всі точно знають, що фізично жити вічно неможливо. Але якщо поглянути на це в ракурсі духовності, абстрактно? Можна жити вічно в думках людини, на її вустах і, нарешті, у її серці.

Спробуйте запитати у будь-кого про те, хто є одним із найвідоміших письменників в Україні та в усьому світі, автором безсмертного «Заповіту». У відповідь ви почуєте просте українське прізвище – Шевченко.

Щороку ми вшановуємо пам'ять генія художнього слова, щороку згадуємо його твори, декламуємо їх. І щоразу ми відкриваємо для себе зовсім іншого Шевченка. Хто ж він? Український таланти, письменник, художник, кобзар, кріпак... Хочеться додати одне-єдине слово – нескорений.

Життя Тараса Григоровича було дуже складним. Доля почала загартувати хлопчика із самого дитинства. Далі – тяжкі роки кріпацтва, ув'язнення, хвороби. Наче той метал, який спочатку нагрівають до надзвичайно високої температури, а потім різко охолоджують у воді. І що ми отримуємо в результаті? Найміцніший

сплав! Так і Шевченко не скорився долі, зміг гідно пройти всі випробування та став для нас ліхтарем у цьому темному світі.

Тарас Григорович зміг зробити те, що дійсно викликає захоплення та повагу – стати вічним. Його твори залишаються актуальними й до сьогодні. Кобзар наче дивився у майбутнє і знав, яких слів потребуватимуть нащадки:

*Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий...
...Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.*

Дійсно, вічні слова «Заповіту»... Шевченко хотів завжди милуватись краєвидами рідної землі, бути поруч із непереможними українцями. І йому це вдалося. Створивши цей вірш, він назавжди проклав шлях нашого народу, тернистий шлях до волі, перемоги, світлого майбутнього.

Кобзар прагнув, щоб його нащадки жили в мирі, ніколи не зазнавали горя, щоб у кожного українця був «садок вишневий коло хати...». Я вважаю, що ми є творцями своєї долі і які б складні ситуації не траплялись, у нас є гарний приклад того, як потрібно піднімати голову, навіть коли це просто видається неможливим:

Ти вічним був, ти вічним є,
Шевченко наш – нескорений поет.

*Холодова Карина, студентка II курсу,
спеціальність 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»,
Маріупольський електромеханічний технікум,
м. Маріуполь, Донецька обл.
Керівник: Верескун О.А. – викладач української мови і
літератури, викладач вищої кваліфікаційної категорії*

ЩО Я РОЗПОВІЛА Б ТАРАСОВІ ГРИГОРОВИЧУ ШЕВЧЕНКУ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНУ

Іду стежкою парку і бачу, як мені з постаменту посміхається Тарас Шевченко. Я дуже здивувалася, бо звикла бачити його обличчя завжди суворим, а тут... Він спустився кам'яними сходами і присів на краєчку лавочки. Я насмілилася й підійшла, посміхнулася у відповідь, і ми почали розмову...

– Тарасе Григоровичу, сьогодні в кожному навчальному закладі, в кожній українській хаті висить на стіні Ваш портрет. Кожен українець знає Ваше ім'я.

– Так, я хотів саме цього. Щоб люди знали, що вони українці і повинні боротися за своє право ними бути.

– Завдяки Вашим творам люди піднеслися духом, об'єдналися і стали на шлях боротьби проти несправедливості та неволі. Скажіть, як Вам це вдалося?

– Я народився кріпаком та відчув на собі всю тяжкість кріпацтва. Тому я добре знав, чого хочуть люди, такі як я, – свободи. Коли я жив у Петербурзі, нарешті став вільним. І вже тут я зміг написати перші твори, наповнені думками про тяжке життя мого народу. Я написав збірку віршів «Кобзар».

– Зараз ця книга одна з найбільш друкованих у світі! Люди її й досі читають, співпереживаючи написаному. Це геніальна книга, яку українці сьогодні дуже шанують.

– Мені важливо це знати.

– Кажуть, Вас переслідувала царська влада, щоб змусити замовчати?

– Так, і таке було. Мене ув'язнювали, відправляли на заслання в

далекі степи Казахстану. Але я не здався. Одного разу в казематі я написав вірш «Мені однаково».

– Тарасе Григоровичу, Ви навіть не уявляєте, якими пророчими виявилися Ваші слова! Дуже радісно, що Україна – це вже давно наша – «своя земля»! Але... «Злії люде» знов намагаються відібрати в нас найдорожче – Батьківщину. Певна: ми обов'язково вистоїмо. З Вашим полум'яним словом.

– Чи пам'ятають люди мій заповіт?

– Так! Так! Ви спонукаєте любити Україну ще більше, і люди відгукуються на Ваші заклики. Ваші слова не дають бути байдужими. З ними люди вмирили на Майдані, захищаючи Україну.

Борітеся – поборете

Вам Бог помагає, –

написали Ви колись. І ми боремося.

Я помітила сльозу на щоці Кобзаря.

– Знов доводиться вмирати... Та свобода коштує дорого! Повірте: війни таки минуть, а Україна залишиться.

Він підвівся й пішов по алеї, а я дивилася йому вслід. У душі росло переконання: Кобзарю, ми все зможемо! Ми подолаємо негоди й нещастя, бо в нас є віра. І Ви – той, хто несе нам надію і впевненість. Хто не дає зупинитися. Хто завжди з нами.

